

Nr 11.

Ankom till riksdagens kansli den 2 april 1946 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1946/47 under elfte huvudtiteln, avseende anslagen under folkhushållningsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(2:a avd.)

Inledning.

I proposition nr 1 har chefen för folkhushållningsdepartementet såsom inledning till elfte huvudtiteln (s. 1—8 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över folkhushållningsärenden för den 4 januari 1946) lämnat en översikt över krisorganisationen och förändringarna inom densamma samt bland personalen ävensom uppgifter om utvecklingen av medelsbehovet för krisorganen. Departementschefen har vidare redogjort för de åtgärder som vidtagits för utredning av frågan om avveckling av krisorganisationen i samband med den fortlöpande förbättringen av vårt lands försörjningsläge. I nämnda hänseenden har departementschefen anfört i huvudsak följande.

Världskrigets slut och den som en följd därav inträdda utvidgningen av de internationella handelsförbindelserna ha redan i viss utsträckning medfört förbättringar i vårt lands försörjningsläge. Åtskilliga lättnader i de under kristiden införda restriktionerna ha även kunnat genomföras och goda förhoppningar om ett snabbt fortskridande på den inslagna vägen kunna hysas. I den mån mera normala förhållanden inträda beträffande prissättningen å de stora stapelvarorna på världsmarknaden torde även lättnader i restriktionerna å prisområdet kunna genomföras. Som en följd härav har aktualiserats frågan om en avveckling av de organ inom folkhushållningsdepartementets verksamhetsområde, vilka tillskapats för att bemästra de med krisen sammanhängande problemen, samt i anslutning härill spørsmålet om de ungefärliga kostnaderna, med vilka man bör räkna för organisationen under nästa budgetår.

De centrala krisorganen och den lokala krisförvaltningen ha under år 1945 icke undergått några mera väsentliga förändringar. Nämnas må dock att, i samband med avvecklingen av statens informationsstyrelse, inom priskontrollnämnden inrättats en fristående byrå, benämnd statens upplysningsbyrå, som har att fullgöra de uppgifter som tidigare ankommit på upplysningsavdelningen inom informationsstyrelsen. Vidare ha de arbetsuppgifter, som tidigare ankommit på industrikommissionens skogsindustriavdelning, överflyttats till bränslekommissionen.

Bihang till riksdagens protokoll 1946. 6 saml. Nr 11.

De inträdda lättnaderna i försörjningsläget ha medfört, att en icke obetydlig minskning av personalen inom flertalet krisorgan redan kunnat ske. Inom industrikommissionen, vars avveckling hittills fortskridit längst, uppgick sålunda antalet befattningshavare ännu den 30 juni 1945 till 615, medan antalet den 15 december sjunkit till 459.

Till folkhushållningsdepartementet höra, förutom de i anledning av krisen inrättade centrala krisorganen och den lokala krisförvaltningen, även rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap och statens reservförrådsnämnd. Dessa båda myndigheter, som funnos redan före krigsutbrottet, överflyttades vid folkhushållningsdepartementets inrättande till detta departement.

Rikskommissionen hade före kriget till uppgift att under Kungl. Maj:t handhåva ledningen och övervakningen av rikets försvarsförberedelser på det ekonomiska området. I och med att särskilda krisorgan inrättades fingo dessa i allt väsentligt övertaga jämväl rikskommissionens uppgifter.

Frågan om uppbyggandet av en ny organisation för övertagande av verksamheten på det ekonomiska försvarsberedskapsområdet behandlas för närvarande av den av mig med stöd av Kungl. Maj:ts den 22 juni 1944 givna bemyndigande tillkallade ekonomiska försvarsberedskapsutredningen. (Direktiven för utredningen återfinnas i 1945 års riksdagsberättelse: I Fo 3.) I ekonomiska försvarsberedskapsutredningens uppdrag ingår även att pröva frågan om den statliga lagringsverksamheten och att därvid bland annat undersöka, huruvida reservförrådsnämnden bör bibehållas — i oförändrad form eller efter omorganisering — eller om nämndens uppgifter böra övertagas av något annat organ. Enligt vad jag under hand inhämtat torde resultatet av denna utredning komma att föreligga inom sådan tid, att proposition i ämnet kan föreläggas årets riksdag.

Som jag förut framhållit har händelseutvecklingen skjutit frågan om krisförvaltningens avveckling i förgrunden. I syfte att få denna fråga och spörsmålet om avvägningen av medelsbehovet för krisförvaltningen noggrant prövade anmodade jag i skrivelse den 3 oktober 1945 överrevisionen för krisförvaltningen att i samråd med vederbörande krisorgan överväga frågan om krisorganisationens avveckling samt inkomma med besked om den ungefärliga storleken av de medel, som förväntades bliva erforderliga för krisorganisationen under nästa budgetår.

I anledning av det sålunda erhållna uppdraget har överrevisionen efter överläggning med berörda krisorgan anmodat dessa att till överrevisionen inkomma med beräkningar av anslagsbehovet för budgetåret 1946/47. Därvid har överrevisionen såsom enhetlig utgångspunkt angivit det antagandet, att möjlighet till fri import kommer att föreligga vid ingången av nämnda budgetår. Industrikommissionen, livsmedelskommissionen, bränslekommisionen, handelskommissionen och trafikkommissionen hava sedermera efter ytterligare överläggningar med överrevisionen verkställt de begärda beräkningarna samt inkommit med förslag, vilka förslag överrevisionen med skrivelse den 3 november 1945 överlämnat. Därefter har överrevisionen med skrivelse den 30 i samma månad överlämnat av priskontrollnämnden gjorda beräkningar rörande nämndens anslagsbehov.

I skrivelsen den 3 november 1945 har *överrevisionen för krisförvaltningen* anfört.

Av krisorganens yttranden framgår, att krisorganen på grund av det internationella försörjningsläget och andra omständigheter, även om antagandet om fri handel vid nästa budgetårsskifte kommer att bekräftas, icke räkna med att en fullständig avveckling av verksamheten skall vara genomförd vid nämnda tidpunkt. Sålunda ha krisorganen utgått från att regleringarna beträffande fossila bränslen, matfett och socker komma att få kvarstå även under hela nästa budgetår. Då en bristande tillgång på fossila bränslen påverkar produktionsmöjligheterna inom vissa industrier, har industrikommisionen som följd härav räknat med bibehållande av regleringen i fråga om vissa industriprodukter, såsom cement, tegel och järn, under hela budgetåret. Även beträffande bilgummi och spannmål räkna krisorganen med att regleringarna få utsträckas till nästa budgetår. I fråga om sistnämnda båda varuslag väntas emellertid en återgång till förkrigsförhållanden kunna ha ägt rum vid ingången av kalenderåret 1947.

Vid bedömandet av nedgången i krisorganens medelsbehov må uppmärksammas, att vissa av dessa organ även anförtrots arbetsuppgifter av mera stadigvarande natur, vilka före nuvarande krisförhållanden åvilade andra statliga institutioner. Sålunda har handhavandet av den statliga jordbruksregleringen överflyttats från statens jordbruksnämnd till livsmedelskommisionen, som även jämte industrikommisionen fått övertaga vissa arbetsuppgifter från rikskommisionen för ekonomisk försvarsberedskap. Något beslut rörande den framtida organisationen av dessa och liknande verksamhetsgrenar föreligger ännu icke. De utredningar, vilka för närvarande pågå, väntas icke bli slutförda på ett så tidigt stadium, att någon förändring i den nuvarande organisationen kan beräknas bli genomförd före utgången av budgetåret 1946/47. Det har fördenskull varit nödvändigt att även för nämnda budgetår räkna med att de nuvarande krisorganens sysselsättning med berörda arbetsuppgifter blir i stort sett oförändrad.

De av krisorganen, reservförrådsnämnden och överrevisionen äskade anslagen uppgå till sammanlagt i runt tal 14 858 000 kronor mot för innevarande budgetår anvisade anslag å i runt tal 26 163 000 kronor.

Överrevisionen för krisförvaltningen har i sin skrivelse den 3 november 1945 vidare anfört, att den med utgående från de av krisorganen angivna förutsättningarna icke funnit skäl framställa någon erinran mot de gjorda beräkningarna. Dessa förutsättningar synas emellertid överrevisionen, med hänsyn till huru utvecklingen hittills förlupit, grundade på en väl försiktig bedömning av möjligheterna till återgång till normala förhållanden. Det kan därför enligt överrevisionens uppfattning antagas, att avvecklingen kommer att få ett snabbare förlopp än av krisorganen förutsatts och att följaktligen de angivna anslagsbeloppen ej komma att i sin helhet erfordras. Överrevisionen är dock icke beredd att avgiva förslag till reduktion av anslagsbeloppen. Med hänsyn till osäkerheten i bedömningen anser överrevisionen, att anslagen i likhet med vad tidigare varit fallet böra upptagas såsom förslagsanslag.

Överrevisionen har vidare framhållit.

De av krisorganen avgivna förslagen till anslagsberäkning kunna sägas utgöra en allmän plan för krisorganens avveckling. Överrevisionen har i skri-

velse till krisorganen anhållit, att dessa vid varje kvartalsskifte skola inkomma med dels redogörelse för under det sistförflutna kvartalet vidtagna avvecklingsåtgärder i fråga om regleringar och ransoneringsåtgärder samt i övrigt inträdda förändringar i arbetsuppgifterna jämte härav föranledda nedskärningar av personalbestånd och kostnader, dels ock uppgift rörande de åtgärder och förändringar i nämnda hänseenden, vilka kunna förväntas under det närmast följande kvartalet. Avsikten är att överrevisionen härigenom skall bliva i tillfälle att följa och pröva avvecklingsåtgärdernas planläggning och genomförande.

I sin skrivelse den 30 november 1945 har överrevisionen beträffande priskontrollnämndens anslagsberäkningar givit uttryck åt uppfattningen, att priskontrollnämndens uppskattning av anslagsbehovet måhända grundats på en väl försiktig bedömning av möjligheterna till återgång till mera normala förhållanden beträffande prissättningen.

Beträffande krisorganens avveckling har *departementschefen* för egen del anfört följande.

Frågan om hur snabbt krisorganisationen kommer att kunna avvecklas är givetvis beroende av i vilken takt de olika restriktionerna och regleringarna komma att upphävas. Man torde i nuvarande läge kunna räkna med, att endast ett fåtal ransoneringsåtgärder komma att kvarstå den 1 juli 1946. För egen del är jag därför i likhet med överrevisionen övertygad om, att avvecklingen bör kunna ske i snabbare takt än krisorganen räknat med. Vid behandlingen i det följande av de olika anslagspunkterna kommer frågan, vid vilka tidpunkter de skilda krisorganen kunna förväntas hava upphört med sin verksamhet, att närmare beröras. Såsom jag framhållit i skrivelsen till överrevisionen kan man vid beräkningen av medelsbehovet för nästa budgetår icke följa den tidigare tillämpade principen, enligt vilken anslagen i regel upptogs till de vid beräkningstillfället faktiskt utgående beloppen. Man är i stället hänvisad att söka finna en annan beräkningsgrund. Jag har vid mina bedömningar ansett lämpligt att för varje anslagspost göra en uppskattning av hur stor månadskostnaden kommer att vara vid ingången av nästa budgetår samt därefter räkna med en successiv minskning av denna kostnad under tiden till dess avvecklingen kan väntas vara genomförd. En sådan beräkningsgrund är givetvis tämligen osäker och kan leda till föga exakta anslagsberäkningar. Om man såsom hittills låter anslagen få karaktär av förslagsanslag, torde emellertid olägenheterna av denna beräkningsgrund kunna undgås på ett smidigt sätt.

Utskottet. Frågan om hur snabbt krisorganisationen kan avvecklas är givetvis — såsom *departementschefen* framhållit — beroende på i vilken takt de olika restriktionerna och regleringarna komma att upphävas. I likhet med *departementschefen* anser utskottet, att man om man endast tager hänsyn till vårt eget lands försörjningsläge torde kunna utgå ifrån, att endast ett fåtal ransoneringsåtgärder komma att kvarstå den 1 juli 1946. Utskottet delar även *departementschefens* uppfattning därom, att avvecklingen bör kunna ske i snabbare takt än krisorganen räknat med och har funnit de med utgångspunkt härifrån av *departementschefen* under olika punkter av elfte huvud-

titeln verkställda anslagsminskningarna väl motiverade. Emot den av departementschefen tillämpade beräkningsgrunden för anslagens avvägning har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet ovan anför.

Folkhushållningsdepartementet.

1:o) **Folkhushållningsdepartementet: Avlöningar. Folkhushållningsdepartementet: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkterna 1 och 2, s. 8—11) föreslagit riksdagen att

dels godkänna, att de i folkhushållningsdepartementets personalförteckning upptagna befattningarna byråchef och byråchef för lagärenden i lönegraden C 5 må uppföras i lönegraden C 6,

dels godkänna av departementschefen angiven avlöningsstat för folkhushållningsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47,

dels ock för budgetåret 1946/47 anvisa till Folkhushållningsdepartementet: Avlöningar ett förslagsanslag av 183 900 kronor samt till Folkhushållningsdepartementet: Omkostnader ett förslagsanslag av 9 000 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär en anslagsminskning med, i fråga om avlöningsanslaget 14 400 kronor och beträffande omkostnadsanslaget 8 600 kronor.

I fråga om departementets framtida ställning har *departementschefen* anför följande.

Såsom jag i inledningen framhållit befinner sig krisorganisationen för närvarande i ett avvecklingsskede, som sannolikt kommer att sträcka sig över hela nästa budgetår. Denna avveckling kommer att få återverkningar även för folkhushållningsdepartementets del. Departementet intager en ställning såsom centralorgan för krisförvaltningen med därav följande uppgifter i samordnande och övervakande syfte. På grund av avvecklingen av olika, av krisen betingade restriktioner och regleringar komma dessa uppgifter att alltmera minska och fråga uppkommer om departementets framtida ställning. Denna fråga torde emellertid böra ses i samband med andra uppkommande frågor om den departementala organisationen.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag hemställer utskottet, *Utskottet.*

att riksdagen må

a) godkänna, att de i folkhushållningsdepartementets personalförteckning upptagna befattningarna byråchef och byråchef för lagärenden i lönegraden C 5 må uppföras i lönegraden C 6;

b) godkänna följande avlöningsstat för folkhushållningsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47:

1. Avlöning till departementschefen	kronor	24 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	59 300
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	27 700
4. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	55 100
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	17 800

Summa kronor 183 900;

c) till *Folkhushållningsdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 183 900 kronor;

d) till *Folkhushållningsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 9 000 kronor.

Krisförvaltningen.

2:o) **Rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar. Rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader. Statens reservförrådsnämnd: Avlöningar. Statens reservförrådsnämnd: Omkostnader.** Beträffande vad Kungl. Maj:t (punkterna 3—6, s. 11—14) föreslagit riksdagen i fråga om anslag till förevarande ändamål kommer utskottet senare under riksdagen att avgiva utlåtande, vilket härmed

anmäles.

3:o) **Statens industrikommission: Avlöningar. Statens industrikommission: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 7 och 8, s. 15—18) och under erinran, att departementschefen ansett kommissionens verksamhet i allt väsentligt kunna upphöra omkring årsskiftet 1946—47, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1946/47 anvisa

a) till *Statens industrikommission*: *Avlöningar* ett förslagsanslag av 600 000 kronor;

b) till *Statens industrikommission: Omkostnader* ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

4:o) **Statens bränslekommission: Avlöningar. Statens bränslekommission: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 9 och 10, s. 18—21), vilket innebär en anslagsminskning med 675 000 kronor i fråga om avlöningsanslaget och med 200 000 kronor beträffande omkostnadsanslaget, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1946/47 anvisa

a) till *Statens bränslekommission: Avlöningar* ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor;

b) till *Statens bränslekommission: Omkostnader* ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

5:o) **Statens livsmedelskommission: Avlöningar. Statens livsmedelskommission: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkterna 11 och 12, s. 22—26) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1946/47 anvisa dels till Statens livsmedelskommission: Avlöningar ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor, dels ock till Statens livsmedelskommission: Omkostnader ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

Förevarande två anslag äro för innevarande budgetår uppförda med 3 035 000 kronor respektive 4 415 000 kronor. Beträffande anslagsbehovet för nästa budgetår har *departementschefen* anfört följande.

Livsmedelskommissionen fullgör vid sidan av de egentliga krisuppgifterna även vissa arbetsuppgifter av mera stadigvarande natur, vilka tidigare åvilat andra statliga organ. Sålunda har på kommissionen överflyttats handhavandet av den statliga jordbruksregleringen och vissa uppgifter på den ekonomiska försvarsberedskapens område.

Omfattningen av den krisbetonade delen av kommissionens verksamhet torde efter den avveckling, som kan väntas ske under innevarande budgetår, vid början av nästa budgetår hava väsentligen minskat. Enligt min uppfattning böra dessa uppgifter kunna vara helt avvecklade vid budgetårets slut. Frågan om vilka organ som i fortsättningen skola handhava kommissionens övriga arbetsuppgifter är för närvarande under utredning och torde, åtminstone i vad avser jordbruksregleringen, icke komma att bli avgjord förrän år 1947. Man torde därför kunna utgå från att de uppgifter, som avse jordbruksregleringen, komma att under budgetåret 1946/47 alltjämt handhavas av livsmedelskommissionen. Huruvida hela den personal som nu sysslar med dessa uppgifter kommer att behövas till budgetårets slut, synes däremot ovisst.

Kommissionens avlöningskostnader under juli 1946 torde kunna uppskattas till omkring 175 000 kronor. Med tillämpning av det i inledningen angivna beräkningssättet synas kostnaderna för hela budgetåret 1946/47 beräknas komma att uppgå till omkring 1 000 000 kronor. Jämväl omkostnaderna synas med hänsyn till vad i det föregående anförts böra beräknas

till lägre belopp än livsmedelskommissionen föreslagit. För ändamålet torde ett anslag av 1 000 000 kronor vara till fyllest.

Utskottet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag, hemställer,

- att riksdagen må för budgetåret 1946/47 anvisa
- a) till *Statens livsmedelskommission: Avlöningar* ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor;
 - b) till *Statens livsmedelskommission: Omkostnader* ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

6:o) **Kristidsstyrelserna m. m.: Avlöningar. Kristidsstyrelserna m. m.: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkterna 13 och 14, s. 26—30) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1946/47 anvisa dels till Kristidsstyrelserna m. m.: Avlöningar ett förslagsanslag av 2 000 000 kronor, dels ock till Kristidsstyrelserna m. m.: Omkostnader ett förslagsanslag av 550 000 kronor.

Förevarande två anslag äro för innevarande budgetår uppförda med 6 410 000 kronor respektive 1 470 000 kronor.

Beträffande kristidsstyrelsernas verksamhet under nästa budgetår har departementschefen anfört följande.

Det förbättrade försörjningsläget kommer med säkerhet att medföra minskade arbetsuppgifter under nästa budgetår jämväl för kristidsstyrelserna. Även om man bör räkna med, att kristidsstyrelseorganisationen blir erforderlig till budgetårets slut, torde avsevärda personalminskningar kunna ske redan dessförinnan. Nedskärningen lär i första hand komma att beröra kanslierna och kontrollbyråerna, vilkas arbetsuppgifter äro direkt avhängiga av antalet krisregleringar. För bränslekontoren komma med hänsyn till svårigheterna på bränsleförsörjnings område ett flertal arbetsuppgifter säkerligen att kvarstå under nästa budgetår, men då man även på detta område otvivelaktigt måste räkna med avsevärda lättnader under tiden intill den 1 juli 1947, synes en betydande minskning jämväl av bränslekontorens personal kunna genomföras. Priskontorens verksamhet är betingad av uppehållet av prisregleringarna. Vid behandlingen av frågan om anslag till priskontrollnämnden för nästa budgetår kommer jag att förutsätta, att prisregleringarna skola kunna under nästa budgetår begränsas. Med hänsyn härtill bör man kunna utgå från att även priskontorens verksamhet kommer att kunna inskränkas.

Utskottet. Utskottet har funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag och hemställer alltså,

- att riksdagen må för budgetåret 1946/47 anvisa
- a) till *Kristidsstyrelserna m. m.: Avlöningar* ett förslagsanslag av 2 000 000 kronor;
 - b) till *Kristidsstyrelserna m. m.: Omkostnader* ett förslagsanslag av 550 000 kronor.

7:o) **Bidrag till kristidsnämndernas verksamhet.** Beträffande vad Kungl. Maj:t (punkt 15, s. 30 och 31) föreslagit riksdagen i fråga om anslag till förevarande ändamål kommer utskottet att senare under riksdagen avgiva utlåtande, vilket härmed

anmäles.

8:o) **Statens handelskommission: Avlöningar. Statens handelskommission: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 16 och 17, s. 31—34), vilket innebär en anslagsminskning med 482 000 kronor, respektive 82 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1946/47 anvisa

a) till *Statens handelskommission: Avlöningar* ett förslagsanslag av 250 000 kronor;

b) till *Statens handelskommission: Omkostnader* ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

9:o) **Statens trafikkommission: Avlöningar. Statens trafikkommission: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 18 och 19, s. 34—36) och under erinran, att departementschefen ansett sig kunna räkna med att kommissionens verksamhet kan upphöra under senare hälften av år 1946, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1946/47 anvisa

a) till *Statens trafikkommission: Avlöningar* ett förslagsanslag av 200 000 kronor;

b) till *Statens trafikkommission: Omkostnader* ett förslagsanslag av 60 000 kronor.

10:o) **Statens priskontrollnämnd: Avlöningar. Statens priskontrollnämnd: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har (punkterna 20 och 21, s. 36—38) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1946/47 anvisa dels till Statens priskontrollnämnd: Avlöningar ett förslagsanslag av 600 000 kronor, dels ock till Statens priskontrollnämnd: Omkostnader ett förslagsanslag av 320 000 kronor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner väckta den ena inom första kammaren av herrar *B. Näsgränd* och *G. E. Andersson* (I: 66) och den andra inom andra kammaren av herr *A. Jonsson* i Skedsbygd *m. fl.* (II: 88), i vilka hemställts, att riksdagen må för budgetåret 1946/47 anvisa 1) till Statens priskontrollnämnd: Avlöningar ett förslagsanslag av 300 000 kronor och 2) till Statens priskontrollnämnd: Omkostnader ett förslagsanslag av 160 000 kronor.

Beträffande de skäl som anförts till stöd för nämnda yrkande hänvisas till motionen II: 88.

Ifrågavarande två anslag äro för innevarande budgetår uppförda med 1 033 000 kronor respektive 597 500 kronor.

Beträffande anslagsbehovet för nästa budgetår har *priskontrollnämnden*, som den 31 augusti 1945 beräknat detsamma till 1 000 000 kronor till avlöningar och 500 000 kronor till omkostnader, i skrivelse den 28 november 1945 anfört följande.

Frågan om nämndens avveckling vore helt beroende av den takt, i vilken varutillgången inom landet komme att ökas under den närmaste framtiden, och de prisutvecklingstendenser, som samtidigt komme att göra sig gällande. Att i dessa avseenden bilda sig en ens någorlunda säker uppfattning vore förenat med mycket stora svårigheter. En undersökning med syfte att skapa så säkra hållpunkter som möjligt för bedömningen påginge inom nämndens utredningssektion. Med stöd av nu föreliggande material ansågo sig nämnden böra räkna med att nämndens arbetsuppgifter icke komme att nämnvärt minska under de första månaderna av år 1946 men att frammot årets mitt en successiv avveckling av dess verksamhet borde kunna påbörjas. Det förefölle sannolikt, att avvecklingen, när den väl började, åtminstone på flera områden skulle komma att förlöpa ganska snabbt. Utgående från dessa allmänna överbåganden hade nämnden ansett sig kunna avsevärt reducera sina i skrivelsen den 31 augusti 1945 gjorda anslagsäskanden. Avlöningsanslaget syntes kunna begränsas till 750 000 kronor och omkostnadsanslaget till 400 000 kronor.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

I likhet med *priskontrollnämnden* anser även jag, att det är mycket vanskligt att göra några mera bestämda förutsägelser rörande prisutvecklingen och de följer denna utveckling kan få för nämndens arbetsuppgifter. Sedan varutillgångarna inom landet ökats bör den priskontrollerande verksamheten kunna i väsentlig grad inskränkas. Med hänsyn till denna möjlighet synas utgifterna kunna beräknas till något lägre belopp än de som *priskontrollnämnden* stannat vid. Jag uppskattar det erforderliga beloppet till 600 000 kronor respektive 320 000 kronor.

Beträffande kostnaderna för statens upplysningsbyrå vill jag erinra om att 1945 års riksdag i sin skrivelse nr 502 räknat med att byråns verksamhet icke skulle behövas längre än till utgången av mars månad 1946, varvid riksdagen emellertid förutsatt, att, därest behov av fortsatt upplysningsverksamhet alltjämt föreläge vid denna tidpunkt, framställning om ytterligare medelsanvisning för ändamålet borde göras hos 1946 års riksdag.

Såsom jag i sammanhang med anmälan denna dag av medelsanvisningen å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 framhåller torde verksamheten vid upplysningsbyrån böra upprätthållas intill utgången av nämnda budgetår. Jag anser mig icke ha anledning räkna med något belopp för upplysningsbyråns verksamhet för budgetåret 1946/47. Därest mot förmodan denna verksamhet skulle behöva fullföljas någon del av sistnämnda budgetår, torde härför erforderliga medel få utgå från förslagsanslagen till *priskontrollnämndens* avlöningar och omkostnader.

Utskottet. Såsom av den lämnade redogörelsen framgår innebär Kungl. Maj:ts förslag en minskning av *priskontrollnämndens* anslag till avlöningar och omkostnader för nästa budgetår med 433 000 respektive 277 500 kronor till 600 000 respektive 320 000 kronor. Att i enlighet med vad i motionerna I: 66

och II: 88 påyrkats vidtaga ytterligare anslagssänkningar till 300 000 respektive 160 000 kronor anser utskottet sig icke kunna tillstyrka. Utskottet ansluter sig alltså till Kungl. Maj:ts förslag. I detta sammanhang vill utskottet emellertid framhålla, att utskottet utgår ifrån, att Kungl. Maj:t med uppmärksamhet följer utvecklingen på prisområdet och vad denna utveckling kan komma att innebära för priskontrollnämndens arbetsuppgifter, i syfte bland annat att därest omständigheterna så medgiva påskynda en avveckling av här ifrågakvarande krisorgan.

Med anledning av vad departementschefen därom anfört vill utskottet framhålla, att utskottet icke har något att erinra mot att anslagen till priskontrollnämndens avlöningar och omkostnader må tagas i anspråk för bestridande av kostnaderna för upplysningsbyråns verksamhet för den händelse denna verksamhet skulle behöva fullföljas under någon del av nästa budgetår.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 66 och II: 88, för budgetåret 1946/47 anvisa

a) till *Statens priskontrollnämnd: Avlöningar* ett förslagsanslag av 600 000 kronor;

b) till *Statens priskontrollnämnd: Omkostnader* ett förslagsanslag av 320 000 kronor.

11:o) **Överrevisionen för krisförvaltningen: Avlöningar. Överrevisionen för krisförvaltningen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 22 och 23, s. 38 och 39), vilket innebär en anslagsminskning med 5 000 kronor respektive 1 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1946/47 anvisa

a) till *Överrevisionen för krisförvaltningen: Avlöningar* ett förslagsanslag av 100 000 kronor;

b) till *Överrevisionen för krisförvaltningen: Omkostnader* ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

Statlig lagerhållning m. m.

12:o) **Omkostnader för statlig lagerhållning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, s. 39 och 40), vilket innebär en anslagsminskning med 1 500 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Omkostnader för statlig lagerhållning* för budgetåret 1946/1947 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 000 kronor.

13:o) **Omkostnader för statlig inköps- och försäljningsverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, s. 40 och 41), vilket innebär en anslagshöjning med 2 000 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Omkostnader för statlig inköps- och försäljningsverksamhet* för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 8 000 000 kronor.

14:o) **Omkostnader i samband med inköp och inlösen av ved, m. m.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26, s. 41 och 42) om anslag till förevarande ändamål kommer utskottet att senare under riksdagen avgiva utlåtande, vilket härmed
anmäles.

Diverse.

15:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, s. 42) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 416 000 kronor.

16:o) **Omkostnader för lagring m. m. av gengaskol genom Svenska gasaktiebolaget.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28, s. 42 och 43) om anslag till förevarande ändamål kommer utskottet att senare under riksdagen avgiva utlåtande, vilket härmed
anmäles.

17:o) **Kontroll å standardisering av mjölk.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29, s. 43 och 44), vilket innebär en anslagshöjning med 6 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kontroll å standardisering av mjölk* för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kronor.

18:o) **Bidrag till hemmens forskningsinstitut.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30, s. 44—50), vilket innebär en anslagshöjning med 20 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till hemmens forskningsinstitut* för budgetåret 1946/47 anvisa ett reservationsanslag av 70 000 kronor.

19:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31, s. 50 och 51), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1946/47 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

20:o) **Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst. Kristillägg. Provisoriskt lönetillägg.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 32—35, s. 51 och 52) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1946/47 anvisa

a) till *Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst* ett förslagsanslag av 2 200 kronor;

b) till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* ett förslagsanslag av 800 kronor;

c) till *Kristillägg* ett förslagsanslag av 24 000 kronor;

d) till *Provisoriskt lönetillägg* ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

Stockholm den 2 april 1946.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Pauli, Grönebo, Larsson, Bäckström, Karl Andersson, Heiding, Mannerskantz, Gustaf Karlsson, Johan Eric Ericson* och *Ragnar Bergh*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkvist, Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Ward, Ohlin, Falla, Bergström, Rubbestad, Mårtensson, Staxäng, Viklund* och *Pettersson* i Degerfors.
